

XIX. strokovno srečanje

Šola za ravnatelje

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
SREDNJEGA
ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

Grand hotel Bernardin, Portorož

26.-27. november 2012

XIX. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence srečanja

Uredila: Petra Weissbacher

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Littera Picta d.o.o.

Naklada: 200

Kranj, 2012

© 2012 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

XIX. strokovno srečanje

**RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
SREDNJEGA ŠOLSTVA**

Gradivo za udeležence

26.-27. november 2012

*XIX. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev srednjega šolstva
je pripravljeno v okviru projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev –
usposabljanje za vodenje šol in vrtcev II.*

PROGRAMSKI ODBOR

- Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, vodja programskega odbora
- Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
- Andrej Koren, Šola za ravnatelje

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- Nataša Bucik, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

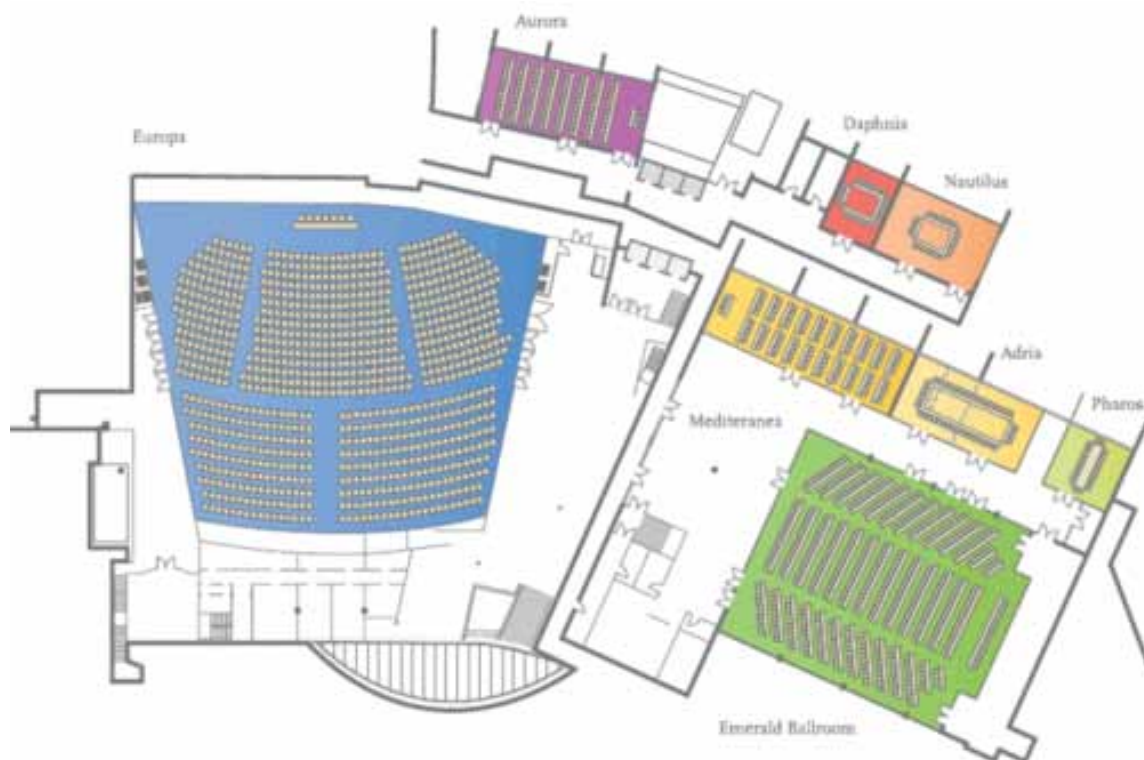
KAZALO

Tloris	3
Program srečanja	4
Plenarna predavanja	9
Delavnice	35
Kultura se predstavi	54
Zapiski	59

TLORIS

Kongresni center Grand hotela Bernardin:

- dvorane v 11. nadstropju: Emerald, Mediteranea, Adria
- dvorane v 12. nadstropju: Europa A in C

PROGRAM

Plenarna predavanja bodo potekala v dvorani Emerald, v 11. nadstropju.

PONEDELJEK, 26. 11. 2012

11.00–11.30	Uvodni pozdrav in nagovor	dr. Žiga Turk , minister
11.30–12.30	Profesionalizem in kakovost: vidiki koordinacije v šolstvu	dr. Matej Makarovič , Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
12.30–14.30	Odmor	
14.30–15.15	Vrednote v srednji šoli	dr. Jože Trontelj , Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti
15.15–15.45	Zunanja evalvacija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti	dr. Andrej Koren , Šola za ravnatelje
15.45–16.00	Pomen lokalno pridelane hrane	mag. Tanja Strniša , Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
16.00–16.30	Odmor	
16.30–17.30	Delavnice	
17.30–17.45	Odmor	
17.45–18.45	Delavnice	
20.00	Večerja z družabnim srečanjem	Restavracija v 10. nadstropju

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

TOREK, 27. 11. 2012		
9.00–9.30	Etika in odgovornost v delovanju šol	Mojca Škrinjar , državna sekretarka
9.30–10.00	Šola kot prostor sooblikovanja nacionalne jezikovne politike	Bronka Straus , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
10.00–10.30	E-učbeniki	mag. Gregor Mohorčič , Zavod RS za šolstvo
10.30–11.00	Finančna pismenost mladih v družbi sprememb	Mojca Šircelj
11.00–11.30	Odmor	
11.30–12.30	Delavnice	
12.30–12.45	Odmor	
12.45–13.45	Delavnice	
13.45–14.00	Odmor	
14.00–15.00	Okrogla miza s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport	Mojca Škrinjar , državna sekretarka, dr. Jurij Šink , v.d. direktor Direktorata za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih, dr. Slavica Černoša , vodja Sektorja za srednje šolstvo, in sodelavci

Na razstavnih prostorih se bodo predstavili:

- zavodi s področja kulture v okviru Kulturnega bazarja,
- Triglavski narodni park,
- Centri šolskih in obšolskih dejavnosti,
- CMEPIUS – mednarodna mobilnost,
- Zavod RS za šolstvo – založba in e-učbenik.

Delavnice

Ponedeljek, 26. 11. 2012, 16.30–17.30

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Emerald, 11. nadstropje	Ravnateljova vloga pri razvijanju bralne pismenosti	dr. Stanka Preskar , Alica Prinčič Rohler , Zavod RS za šolstvo
Mediterranea, 11. nadstropje	Tujejezično izobraževanje v srednjem šolstvu	Katja Pavlič Škerjanc , mag. Liljana Kač , Neva Šečerov , Zavod RS za šolstvo
Adria, 11. nadstropje	Vključevanje kulture v vzgojno- izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Nada Požar Matijašič in mag. Nataša Bucik , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo
Europa C, 12. nadstropje	Državljska vzgoja – šola in mladostnik postaneta pomembna akterja v svoji lokalni skupnosti	Tadej Beočanin , Mladinski svet Ajdovščina
Europa A, 12. nadstropje	Učne težave v srednji šoli *	

Ponedeljek, 26. 11. 2012, 17.45–18.45

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Emerald, 11. nadstropje	Ravnateljova vloga pri razvijanju bralne pismenosti	dr. Stanka Preskar , Alica Prinčič Rohler , Zavod RS za šolstvo
Mediterranea, 11. nadstropje	Tujejezično izobraževanje v srednjem šolstvu	Katja Pavlič Škerjanc , mag. Liljana Kač , Neva Šečerov , Zavod RS za šolstvo
Adria, 11. nadstropje	Vključevanje kulture v vzgojno- izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Nada Požar Matijašič in mag. Nataša Bucik , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo
Europa C, 12. nadstropje	Razvoj kompetenc in karierna orientacija skozi mladinsko delo	Alenka Blazinšek , Zavod Nefiks, Ivo Štajdohar , Zveza tabornikov Slovenije
Europa A, 12. nadstropje	Učne težave v srednji šoli *	

Izvedba le v **ponedeljek**, v sklopu 120 minut.

*** Učne težave v srednji šoli:**

Učne težave dijakov: opredelitev, načela in priporočila	dr. Marija Kavkler , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
Glas dijaka v procesu soustvarjanja učenja v delovnem odnosu	dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič , Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani
Dijaki z učnimi težavami: problemi prepoznavanja in odkrivanja	dr. Lidija Magajna , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani in Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana
Metode in strategije učenja pri dijakih z učnimi težavami	dr. Milena Košak Babuder , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Torek, 27. 11. 2012, 11.30–12.30

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Emerald, 11. nadstropje	Ravnateljeva vloga pri razvijanju bralne pismenosti	dr. Nataša Potočnik , mag. Vera Bevc , Zavod RS za šolstvo
Mediterranea, 11. nadstropje	Tujejezično izobraževanje v srednjem šolstvu	Katja Pavlič Škerjanc , mag. Liljana Kač , Neva Šečerov , Zavod RS za šolstvo
Adria, 11. nadstropje	Vključevanje kulture v vzgojno- izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Nada Požar Matijašič in mag. Nataša Bucik , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo
Europa C, 12. nadstropje	Sodelovanje šol in mladinskih organizacij: primeri dobrih praks doma in v tujini	dr. Andrej Fištravec , Dragica Marinič , Evropski kulturni in tehnološki center Maribor, Karmen Kukovič , Mladinski center Dravinjske doline

Torek, 27. 11. 2012, 12.45–13.45

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Emerald, 11. nadstropje	Ravnateljeva vloga pri razvijanju bralne pismenosti	dr. Nataša Potočnik , mag. Vera Bevc , Zavod RS za šolstvo
Mediterranea, 11. nadstropje	Tujejezično izobraževanje v srednjem šolstvu	Katja Pavlič Škerjanc , mag. Liljana Kač , Neva Šečerov , Zavod RS za šolstvo
Adria, 11. nadstropje	Vključevanje kulture v vzgojno- izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Nada Požar Matijašič in mag. Nataša Bucik , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo
Europa C, 12. nadstropje	Sodelovanje šol in mladinskih organizacij: skupen odgovor na izzive mladih	Matej Cepin , Socialna akademija, Tea Jarc , Mladinski svet Slovenije

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

PLENARNA PREDAVANJA

dr. **Matej Makarovič**: Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici

PROFESIONALIZEM IN KAKOVOST: VIDIKI KOORDINACIJE V ŠOLSTVU

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Kompleksnost ...

- Živimo v izrazito kompleksni družbi, pravka imamo s kompleksnimi problemi – od makro do mikro ravni.
- Kompleksnost si lahko predstavljamo kot diferenciacijo:
 - segmentarna diferenciacija (regije, občine, podjetja, organizacije ...)
 - funkcionalna diferenciacija (politika, gospodarstvo, znanost, umetnost, religija, mediji, šolstvo ...)

Šolstvo kot družbeni podsistem

- funkcionalni podsistem, namenjen vzgoji in izobraževanju
- avtonomija kot pogoj funkcioniranja: profesionalizem
- visoka soodvisnost z drugimi podsistemi
 - družina: medsebojne odgovornosti, dileme glede delitve dela, finančni vir
 - politika: normativni okviri (zakonodajalec, odredbodajalec), regulatorni okviri (regulator) ustanoviteljstvo (ustanovitelj), finančni vir (glavni financer)
 - gospodarstvo: povpraševanja trga delovne sile, finančni vir?

Diferenciacija šolskega podsistema

- ☞ funkcionalne delitve: tipi šolskih ustanov glede na različne funkcije (sistem vrtcev, sistem osnovnih, poklicnih, srednjih, višjih, visokih šol)
- ☞ segmentarne delitve: posamezne šole
 - ☞ imamo mrežo šol, urejen sistem šol?
 - ☞ imamo trg šol (podobno kot trg podjetij, političnih strank, religij ...)

Vprašanje koordinacije v sistemu

- ☞ problem medsebojne koordinacije diferenciranih enot
 - ☞ Ali koordinacija lahko poteka iz enega centra?
 - ☞ Ali je koordinacijo mogoče načrtovati?

Koordinacija na "nacionalni" ravni

načrtno

centralno

birokracija

pogajalska omrežja

kulturni vzorci

trg
pluralizem

acentrično

nenačrtno

Izzivi „trga“

- ☞ Nekateri specifični „trga šol“
 - ☞ administrativne omejitve glede izbire
 - ☞ delna izenačitev „kupne moči“ (odsotnost šolnin ali netržne šolnine)
- ☞ Prednosti tržnih principov
 - ☞ možnost svobodne izbire
 - ☞ prisila k izboljševanju kakovosti
- ☞ Problemi tržnih principov („market failures“)
 - ☞ nepopolna informiranost je zelo škodljiva zaradi dolgoročnih učinkov izbire (transparentnost, evalvacije)
 - ☞ problem koncentracije koristi ob razpršenih stroških
 - ☞ problem monopolov, oligopolov
 - ☞ nasprotje med posameznimi racionalnostmi in racionalnostjo celotnega sistema

Izzivi kulture

- ☞ samoumevni, spontani vzorci vedenja v okviru šolskega sistema
- ☞ Prednosti
 - ☞ Vključujejo temeljne vrednote in samoumevne norme, ki dajejo sistemu stabilnost in predvidljivost.
- ☞ Problemi
 - ☞ problem intericije, težave s prilagodljivostjo na spremembe, relativno počasna sprejemljivost

Izzivi hierarhije

- ca birokratsko usmerjanje s strani pristojnega ministrstva in drugih državnih organov
- ca Prednosti
 - ca možnost hitrega uvajanja popravkov in drugih sprememb v sistem na podlagi vnaprej oblikovane vizije
- ca Problemi
 - ca pomanjkanje zadovoljivih informacij in razumevanja kompleksnega sistema v realnem času („bounded rationality“)
 - ca hierarhično usmerjanje je težko povsem nevtravno; lahko pod vplivom posameznih interesov močnih akterjev

Izzivi pogajanj

- ca usmerjanje šolskega sistema na podlagi formalnih in neformalnih pogajalskih mehanizmov med relevantnimi deležniki (vodstva šol, vlada, učiteljski sindikati, starši, strokovnjaki)
- ca Prednosti
 - ca upoštevanje raznovrstnosti, več virov informacij, boljše razumevanje kompleksnosti sistema prek upoštevanja čim večjega števila različnih akterjev; iskanje konsenza o viziji, lažje uresničevanje dogovorjenega
- ca Problemi
 - ca relativna počasnost odločanja
 - ca kompromisi, najmanjši skupni imenovalci niso nujno optimalna rešitev; ne prevladajo nujno najboljše rešitve

Koordinacija v šoli

načrtno

Izzivi notranje tekmovalnosti

- ca rivalstvo, tekmovalnost med zaposlenimi (ohranitev zaposlitve, napredovanje ...)
- ca Prednosti
 - cs zdrava tekmovalnost na podlagi meritokratskih kriterijev
- ca Problemi
 - cs tekmovalnost poveča transakcijske stroške (Coasejev teorem)
 - cs odgovor: nujnost sodelovanja (primarno) ob zdravi tekmovalnosti (sekundarno)

Izzivi notranje kulture

- ca prevladujoči vzorci mišljenja in delovanja v organizaciji v formalnih in neformalnih odnosih (odraz širših kulturnih vzorcev in lastne specifičnosti)
- ca Prednosti/slabosti
 - cs odvisne od vsebine
 - cs manj statična od kulture na makro ravni (prisotna tudi - čeprav zelo omejena - možnost načrtovanja)

Hierarhični menedžment

- ca osrednja vloga ravnatelja, klasično hierarhično vodenje
- ca Prednosti
 - cs hitrost odločanja
 - cs jasna razmerja odgovornosti
- ca Slabosti
 - cs možen primanjkljaj informacij za odločanje
 - cs možnost odporov drugih deležnikov

Usklajevanje med deležniki šole

- ca formalni (svet šole) in neformalni mehanizmi, ki vključujejo različne deležnike (zaposleni, starši, otroci/učenci, lokalna skupnost, država ...)
- ca razmerja med deležniki: pomembno vključevanje vseh, vendar ne morejo imeti vsi enake teže: razmerje med zaposlenimi in uporabniki
- ca prednost/slabosti: na ravni šole precej analogno kot na ravni celotnega sistema

Nujnost kombinacij na sistemski ravni in na ravni organizacije

- ca Vsak od načinov koordinacije (spontanotržna, kulturna, hierarhična in pogajalska) ima resne prednosti in resne omejitve.
- ca Ne smemo se zanašati le na enega, temveč na kombinacije, ki jih moramo sofisticirano izbirati glede na konkretne izzive – ne obstaja obče veljaven recept.
- ca Za orientacijo sta bistvena dva ključna elementa
 - ca sposobnost profesionalizma
 - ca sposobnost evalvacije

Profesionalizem in evalvacija

- ca Profesionalizem kot avtonomija, ki mora implicirati
 - ca močne etične podlage (profesionalna etika): kot sposobnost izbire *dobrih* ciljev in sredstev
 - ca močne strokovne kompetence (strokovnost): kot sposobnost izbire in uporabe sredstev za doseganje izbranih ciljev
- ca Evalvacija kot sposobnost spremljanja dejanskega doseganja ciljev in priprave korekcij na tej podlagi
 - ca potrebna v razmerah kompleksnosti in kjer se ni mogoče zanašati le na hierarhično koordinacijo (sicer zadostuje npr. inspekcija), niti le na tržne vidike

XIX. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA

[illegible]

dr. **Jože Trontelj**, Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti

VREDNOTE V SREDNJI ŠOLI

Šola ima vse pomembnejše mesto v razvoju otroka in mladostnika. V obdobju med 6. in 15. letom starosti poteka zaporedje pomembnih nevrobioloških procesov zorenja osrednjega živčevja, na katere ključno vplivajo izkušnje, doživljanja naravnega, družinskega in širšega socialnega okolja, predelava doživetij in odzivanje nanje. V tej interakciji se polagoma oblikujejo otrokova osebnost, značaj in vedenjski vzorci.

Zelo pomemben del tega dozorevanja je tudi postopno oblikovanje odnosa do nekaterih temeljnih moralnih vrlin in etičnih vrednot. Ta odnos je v veliki meri intuitiven in emocionalen. V otroštvu in adolescenci se nadaljuje razvoj čustvene inteligentnosti in sposobnosti empatije, ki se je začel že v predšolski dobi. Obenem se vzpostavlja odnos do moralno dobrega in moralno slabega. Otrok in pozneje mladostnik doživlja spodbude in razočaranja, nagrade in krivice. Doživetja mora primer-no predelati. Tu je velikanskega pomena nevsiljiva pomoč osebe, ki je v otrokovih očeh avtoriteta, zaupnik, nekdo, ki ga ima rad. Varen dom in družina sta neprecenljivega pomena, njuno vlogo pa nenadomestljivo dopolnjuje šola.

V tem dogajanju se pojavlja mnogo napak. Nekatere so posledica zunanjih danosti, te bi morali po-pravljati s sistemskimi ukrepi. Druge nastajajo zaradi slabega dela, prešibkega razumevanja, površnega odnosa do vzgoje. Prva naloga pred nami je izboljšanje razumevanja pomena vzgoje za duševno zdravje, nematerialno blagostanje in srečo nastopajočega novega rodu. Stopnja spoštovanja etičnih vrednot je tesno povezana s stopnjo sreče v družbi.

dr. **Andrej Koren**, Šola za ravnatelje

ZUNANJA EVALVACIJA ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

• • • • •

- pregled namenov uvajanja zunanje evalvacije
- predstavitev izvedbe poskusnih zunanjih evalvacij
- nakazati razvoj sistema zunanje evalvaciji

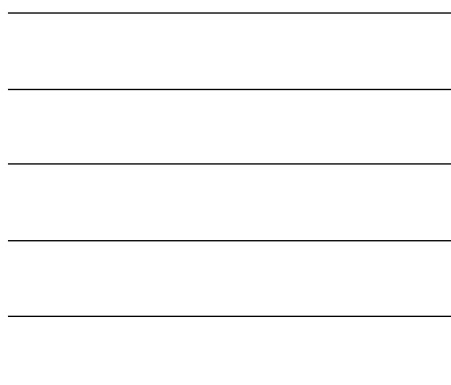
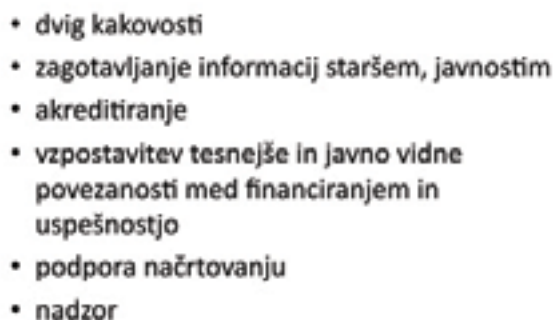
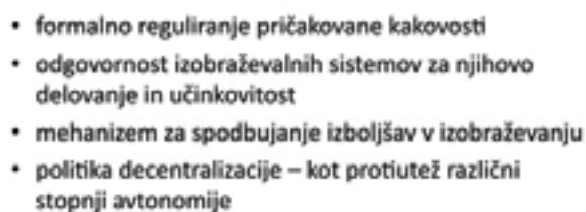
• • • • • 2 •

• • • • •

- Evalvacije (npr. inšpekcija, pregledi itd.) vse bolj poudarjajo pristop podpore šolam z namenom spodbujanja izboljšav in ne več toliko funkcijo nadzora in zunanje odgovornosti.

• • • • • 3 •

ZE V SLOVENIJI

- **Andragoški center Slovenije**, Ekspertna zunanja evalvacija v izobraževanju odraslih
- **Center za poklicno izobraževanje**, Kolegialno presojanje v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju
- **Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo**, Urad RS za meroslovje, EFQM – Evropski model poslovne odličnosti
- **Nacionalna agencija RS** za kakovost v visokem šolstvu
- **Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje**, Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja / *model KzP*

SLOVENSKA ŠOLSKA INŠPEKCIJA IN KAKOVOST

- ni zadolžena za zagotavljanje kakovosti
- varuje zakonitost delovanja
- ščiti pravice udeležencev izobraževanja
- ščiti avtonomijo strokovnih delavcev
- proces nadzira le izjemoma
- deluje na predpostavki, da inšpekcija ne zagotavlja kakovosti

OBLIKOVANJE NACIONALNEGA SISTEMA KAKOVOSTI – KVIZ, ŠOLA ZA RAVNATELJE

- ZE kot podpora in spodbuda za izboljševanje uvajanja izboljšav in samoevalvacije v šolah in vrtcih
- ZE kot uvajanje izboljšav in samoevalvacija:
 - vpetost uvajanja izboljšav in samoevalvacije v delovanje šole in vrtca
 - proces uvajanja izboljšav in samoevalvacije
 - rezultati uvajanja izboljšav in samoevalvacije

KAJ PRIČAKUJEMO OD ZUNANJA EVALVACIJE

- Zunanja evalvacija preveri rezultate samoevalvacije ter ji s tem da večjo veljavnost in zanesljivost.
- Usmerjanje zunanje evalvacije v samoevalvacijo šol, kar omogoča, da se zunanji evalvatorji osredotočajo na tista področja, ki so pomembna za posamezno šolo, in tako v prvi vrsti ne iščejo možnosti za primerjanje in posploševanje z drugimi zavodi.

- Zunanja evalvacija predstavlja varovalko, da uvažanje kakovosti in samoevalvacijska poročila ne bi postala sama sebi namen.
- Pomembno je medsebojno zaupanje, strokovno spoštovanje in partnerstvo vključenih, saj so to pogoji, ki zagotavljajo pozitiven vpliv zunanje evalvacije na proces samoevalvacije.
- Ni dovolj samo zanimanje ali smo dosegli svoje cilje, prepoznali napake in slabosti. Potreben je tudi pogled oziroma usmerjenost navzven, pri čemer ugotavljamo, ali so cilji, ki smo si jih zastavili, tudi primerni glede na širše vzgojno-izobraževano okolje oziroma šolski sistem.

• • • • •

šR

ŠOLSKO RAVNATELJSTVO

POTEK ZUNANJE EVALVACIJE

- Priprava na obisk – razpis, izbira šol in vrtcev, oblikovanje timov, pregled dokumentacije, izpolnjevanje opomnika.
- Na obiskih zunanji evalvatorji opravijo intervjuje z ravnatelji, s člani timov za samoevalvacijo in z izbranimi strokovnimi delavci šol.
- Po obisku pripravijo osnutek poročil o zunanji evalvaciji, jih pošljejo ravnateljem evalviranih šol in vrtcev, ki lahko v osmih dneh posredujejo pripombe in predloge za dopolnitev.

• • • • • 13 •

• • • • •

šR

ŠOLSKO RAVNATELJSTVO

USPOSABLJANJE ZA ZUNANJO EVALVACIJO

- 15 mesecev
- 1. skupina (20 ravnatelj, 9 strokovnih delavcev) – 7 delavnic v ŠR
- 2. skupina 80 udeležencev
- vsak udeleženec -> 56 ur usposabljanja na delavnicah in vmesnih aktivnosti
- 7 gradiv za usposabljanje, 22 delovnih listov
- 4 izvajalci ŠR, 2 zunanja strokovnjaka, 1 zunanji svetovalec
- aktivne metode in oblike dela: razvijanje in krepitev spretnosti, izvedba pilotnih ZE kot del usposabljanja

• • • • • 14 •

• • • • •

šR

ŠOLSKO RAVNATELJSTVO

SPREJEMANJE ZUNANJIH EVALVATORJEV

»Dobro je, da zunanji evalvatorji prihajajo iz prakse«, da so pričakovali bolj strogo, »uniformirano« dogajanje in ocene, da so zunanji evalvatorji pokazali veliko vedenja o šoli, se skušali vživeti v delo šole, pri čemer so spodbujali partnersko vzdušje in komunikacijo. Poudarili so tudi, da je dobro, da je »praktik, ne teoretik – "eden izmed nas", vendar ne nekdo, "ki ga poznam", pozna delovanje šole – prihaja z iste ravni izobraževanja.«

• • • • • 15 •

22

- **Profesionalnost:** izkazuje strokovnost na področju izobraževanja in samoevalvacije, analizira in interpretira podatke, povzema ugotovitve, daje predloge za izboljšave.
- **Oblikovana osebnost:** odprtost, izkazuje spoštovanje, nepristranskost, omogoča dialog, prijazen, aktivno posluša.
- **Sposobnost svetovanja:** daje konstruktivno povratno informacijo, nudi podporo za izboljševanje bodoče prakse, pomaga pri ugotavljanju močnih in šibkih področij, svetuje na osnovi presoje stanja.

- Menili so tudi, da ne sme prevzemati predpisovalne vloge, soditi brez trdnih dokazov, prehitro sklepati, ponujati hitrih rešitev.

- Jasno so izrazili omejitve, ki jih kolegi iz drugih šole in vrtcev ne smejo prekoračiti: se pretvarjati, da pozna šolo bolje kot tisti, ki so del nje, vsiljevati ali celo uveljavljati svojih lastnih idej, načrtov.
- Pokazala se je skrb o zaupnosti, saj ne smejo neupravičeno primerjati šole, vrtca z drugimi, uporabljati podatkov šole brez privolitve, spodkopavati avtoritete drugih, imeti skritih namenov.

.....

PRIČAKOVANJA DO ZUNANJIH EVALVATORJEV

- Menili so tudi, da ne sme prevzemati predpisovalne vloge, soditi brez trdnih dokazov, prehitro sklepati, ponujati hitrih rešitev.

..... 17

.....

PRIČAKOVANJA DO ZUNANJIH EVALVATORJEV

- Jasno so izrazili omejitve, ki jih kolegi iz drugih šole in vrtcev ne smejo prekoračiti: se pretvarjati, da pozna šolo bolje kot tisti, ki so del nje, vsiljevati ali celo uveljavljati svojih lastnih idej, načrtov.
- Pokazala se je skrb o zaupnosti, saj ne smejo neupravičeno primerjati šole, vrtca z drugimi, uporabljati podatkov šole brez privolitve, spodkopavati avtoritete drugih, imeti skritih namenov.

..... 18

.....

GRADIVA IN OPOMNIKI

Vrtci, šole in zunanji evalvatorji izpolnijo opomnik pred izvedbo obiska.

- poudarili jasno in strukturirano opredeljen potek izvajanja izboljšav in ZE
- uporabnost za razmislek o SE
- dobra osnova za pripravo poročila in obiska
- želja po bazi dokumentov ŠR, nastalih v ZE

..... 19

- Poudarili so pomen usmeritve v učenje in poučevanje – kar jo loči od inšpekcije.
- Je spodbuda izboljšavam, temeljitejšemu delu na izbranih področjih.
- Šola, vrtec dobi kritično, dobronamerno in strokovno povratno informacijo.
- Osmisli ponoven pregled dokumentacije in usmeritev na področje kakovosti.
- Kakovost izobraževanja bi se v slovenskem prostoru lahko izboljšala tudi na osnovi ZE, ki bi bila obvezujoča.

- Obisk je bil za udeležence izkušnja, ki povzroči pozitivno napetost zaposlenih (ne pa strahu), in dodatno motivira za sodelovanje v procesu samoevalvacije.
- Člani timov za samoevalvacijo so pri presoji obiska izpostavljali, da so dobili drugačen in objektivnejši pogled »od zunaj«. Dobili so priporočila za delo v prihodnosti, na nekaterih šolah so učitelji, ki so sodelovali pri zunanji evalvaciji, začeli bolj poglobljeno razmišljati o vlogi in vrednosti samoevalvacije.

- Izboljšalo se je npr. medpredmetno povezovanje, povezovanje po vertikali, komunikacija in klima v šoli, potekalo je več strokovnih razprav in izmenjave dobre prakse.
- V procesu samoevalvacije je sodelovanje najti tako na ravni strokovnih aktivov, kot pri posameznih strokovnih delavcih. Na spodbujanje sodelovalnega vodenja kažejo podatki o vlogi timov za samoevalvacijo in vključevanju strokovnih aktivov v procese samoevalvacije.

.....

UGOTOVITVE

- Kaže, da je samoevalvacija spodbudila rabo podatkov in meril, a hkrati tudi, da se pojavljajo težave pri njihovem določanju za spremljanje doseganja izbranih ciljev ter da je (ne)doseganje ciljev pomanjkljivo pojasnjeno.
- Podatke so zbirale vse šole in vrtci, hkrati se je pokazalo, da ugotovitve ter konkretnejša priporočila za nadaljnje načrtovanje in izvedbo dejavnosti večinoma ne izhajajo iz njih.

..... 23

.....

UGOTOVITVE

- Šole so za vrednotenje doseganja izboljšav na področju učenja uporabljale podatke, pridobljene z zunanjimi preverjanji in anketami deležnikov. Podatki so zbrani na ravni šole ali vrtca, redko pa so uporabljali podatke, ki so bili pridobljeni na ravni aktivov in posameznih strokovnih delavcev.

..... 24

.....

UGOTOVITVE

- Bilo je več priporočil, da je potrebno samoevalvacijo vsebinsko in operativno povezati z drugimi dejavnostmi, projekti na šoli, prednostna področja in cilje zapisati v LDN in druge dokumente šole ter jih povezati z vizijo šole ter dejavnosti načrtovati dolgoročno.

..... 25

- Poudarili prednosti usmerjenosti v vzgojno-izobraževalni proces, ki ga inšpekcija ne pokriva.
- Spodbudi izboljšave, daje kritično, dobronamerno in strokovno povratno informacijo.
- Korak k pomoči šoli ali vrtcu (kadar to sami želijo).
- Z njo šola ali vrtec pridobi ugled.
- Takšna zunanja evalvacija, ki bi bila obvezna, bi izboljšala kakovost izobraževanja v slovenskem prostoru.

- Izvajanje zunanjih evalvacij bi bilo dobro predstaviti širši javnosti in tako opozoriti na dobro prakso v procesu samoevalvacije.
- V določenem časovnem obdobju (npr. dve leti – periodičnost zunanje evalvacije) naj bi isti zunanji evalvatorji obiskali šolo in preverili priporočene izboljšave.

- Rezultati raziskave kažejo, da zasnova zunanje evalvacije predstavlja smiselni zaključek procesa samoevalvacije in kot takšna lahko vpliva na njeno uspešnost.
- Udeleženci iz šol in vrtcev so prepoznali več koristi kot slabosti ali neprijetnosti ob tem, da so bili izpostavljeni zunanjemu pregledu.

KAKO NAPREJ?

- V naslednjih poskusnih zunanjih evalvacijah bo potrebno preizkusiti in ovrednotiti tudi izvedbo s krajšimi pripravami brez uvodnih srečanj.
- Potrebno bo pripraviti protokol samoevalvacije, ki bo še celoviteje opredelil tudi zunanjo evalvacijo.
- Kdo bodo zunanji evalvatorji? Profesionalna skupnost.

29

KAKO NAPREJ?

- V pregledu bolj poudariti širši vidik ovrednotenja izboljšav na ravni učencev in drugih prizadevanj za kakovost.
- Zunanjo evalvacijo bo potrebno nadgraditi z naborom nekaj pomembnih nacionalnih kazalnikov.
- Podati bo potrebno končno oceno uspešnosti samoevalvacije za posamično šolo.
- Zunanja evalvacija kot sito, ki izlušči šole in vrtce, ki potrebujejo na tem področju dodatno podporo ali pa tudi širši nadzor.

30

KAKO NAPREJ?

- opredeliti institucijo, ki jo bo celovito izvajala in razvijala sistem zunanje evalvacije
- razviti oblike podpore šolam in krepitev njihovih zmožnosti
- opredeliti namen poročil o zunanji evalvaciji
- zagotoviti šolam varnost (trajnost) ob tem, ko dobijo pooblastila za samoevalvacijo
- do zunanje evalvacije je potrebno imeti realna pričakovanja

31

mag. **Tanja Strniša**, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

POMEN LOKALNO PRIDELANE HRANE

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

ZAKAJ LOKALNO TRAJNOSTNA OSKRBA (LTO)

- Ocena KACI ob Svetovnem dnevu hrane 2005
Pomembnost medsebojnega sodelovanja držav pri razvoju in ohranjanju kmetijskega pri zagotavljanju trajnostne oskrbe s hrano; glede na razvoj globalne trgovine izpostavljen **pomen lokalno pridelane hrane**.
- **Koncepti in nacionalni programi prehranske politike 2005 – 2012**
LOKALNA TRAJNOSTNA OSKRBA s hrano:
 - **treji stebri** zagotavljanja varnega in zdravega prehranjevanja,
 - **lokalna pridelava, predelava in distribucija trajnostno proizvedene hrane**, ki je fizično in cenovno dostopna lokalnemu prebivalstvu in porabljena na lokalnih trgih "od njive do krožnika v lokalnem okolju".
- **Koncepti in strateški pomeni razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – "Zagotovitve si hrano za jutri"**
Zagotavljanje hrane lokalnemu prebivalstvu s trajnostnim izkoriščanjem domačih proizvodnih virov je strateška opredelitev slovenske države, ki določa tudi njeno politično in ekonomsko suverenost.

» ČIM VIŠJA PREHRANSKA VARHOŠT je vodilo pri razvoju kmetijske in prehranske politike, LOKALNA (in) TRAJNOSTNA OSKRBA njun skupni imenovalec.

POMEN LTO ZA SAMOOSKRBO

- Zagotavljanje državne varnosti za obdobje ekonomskih kriz.
- Zmanjšanje odvisnosti od zunanje trgovine, kar pomembno predvsem v času motene oskrbe.
- Urejenost in obdelanost podeželja.
- Ohranjanje delovnih mest na podeželju.
- Zmanjšanje revščine in družbene neenakosti.
- Varovanje okolja.
- Izboljšanje zdravja prebivalstva kot posledica uživanja s stalnice prehranske vrednosti kakovostnejše hrane in trajnejšega zagotavljanja virov živil ter posledično manjše možnosti deficita določenih mikrohranil v prehrani.

LOKALNO PRIDELANA S&Z TER UČINEK NA ZDRAVJE

- Dostopnost lokalnega S&Z optimalnejša, zaradi dolgih prevozov in skladiščenja je ni potrebno predčasno pobirati z njiv in ji dodajati konzervansov, ki ohranjajo njeno svežino.
- Večja verjetnost, da bosta lokalno pridelana S&Z vsebovala večje količine antioksidantov v primerjavi z živil, ki so bila transportirana in skladiščena daljši čas.
- Pri daljši verigi, ki vključuje daljši čas od pridelovalca do potrošnika, pade S&Z vsebnost vitamina C, prav tako se zmanjšajo vrednosti vitaminov A, B in E.
- Če povečujemo delež lokalno pridelanih živil, predvsem S&Z v prehrani, lahko ugodno vplivamo na zagotavljanje virov živil in zmanjšanje možnosti pomanjkanja mikrohrani. (Vir: Inštitut RS za varovanje zdravja).

DOBAVA ŽIVIL PREKO ZJN in UREDBE O ŽEJN

- **predlog spremembe ZJN** (v obravnavi v DZ RS): naročnikom bo omogočeno, da iz postopka javnega naročanja izločijo posamezne sklope naročila-brez izvedbe postopka javnega naročila (če naročilo ne presega 80.000 EUR in 20% skupne vrednosti vseh sklopov);

Zeleno javno naročanje preko Uredbe o ŽEJN pri čemer upoštevamo:

- način pridelave;
- naročanje sezonskih proizvodov;
- načelo kratkih verig;
- zmanjšanje količine embalaže in uporaba embalaže iz recikliranih surovin;
- uporaba papirnatih proizvodov iz recikliranih materialov ali zakonitih virov;
- večkratna uporaba jedilnega pribora, posode, pribor ipd.;
- ločeno zbiranje odpadkov;
- ...

V okviru ŽEJN je obvezna nabava za skozivila oz. živila iz preusmeritve:

- do 31. 12. 2013: 5 %
- od 1. 1. 2014 dalje: 10 %

HEMA ŠOLSKEGA MLEKA

- Namen skupa je povečanje uporabe mleka in določenih mlečnih izdelkov proizvedenih iz krmnega mleka na ozemlju EU.
- Ukrep omogoča vzgajno- izobraževalnim zavodom oz. šolam in vrtem nakup mleka in določenih mlečnih proizvodov po znižani ceni, ki omogoča znižano plačilo prehrane, kjer je vključen primeren mlečni proizvod.
- Pomen mleka in mlečnih izdelkov: visoka hranilna in biološka vrednost, hranilna snovi v zelo ugodnem razmerju, vir visoko vrednih mlečnih beljakovin (esencialnih AA), vir esencialnih maščobnih kislín ter kalcija v najbolj optimalni obliki za prenos, pa tudi fosforja, kalija, vitamina A, D in še drugih sestavin, ki so potrebne za unovirano rasti, razvoj in delovanje človeškega telesa.

Primer izračuna podpore:
Za šolo: 400 učencev — 400 x 1 €/mesec x 9 mesecev = 3.600 EUR kolikoritka leto

Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

ETIKA IN ODGOVORNOST V DELOVANJU ŠOL

V času, ko je družina vpeta v številne obveznosti – starši na delovnem mestu, otroci v šoli in različnih dejavnostih, ostaja vse manj časa za miren in poglobljen premislek o vrednotah. Šola je danes eden najmočnejših vzgojnih in socializacijskih subjektov, saj mladostnik preživi največ časa prav v njenem okolju. Zato je šola gradnik vrednostnega sistema vsakega mladega človeka. Njegov pomemben vzgled je učitelj. Prvi med učitelji je ravnatelj, ki je nosilec etike v šoli, zato s svojim delovanjem na vseh področjih izkazuje etično držo.

Zlasti v težkih časih, v katerih se je znašla Slovenija, je prav etična drža ravnatelja tista, ki bo pomagala ne le učiteljem, pač pa tudi otrokom, učencem, dijakom, posredno pa tudi njihovim staršem, premagovati nekatere ovire, ki jih je kriza prinesla. Tako je kriza priložnost, da se zavemo tudi bistvenih življenjskih vrednot in jih pravilno umestimo v svoje življenje, ob tem pa osebno rastemo. Šola je lahko bogato polje te rasti in tako pomembno dopolnjuje družino. Ravnatelj ima tu izjemno pomembno vlogo.

Bronka Straus, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

ŠOLA KOT PROSTOR SOOBLIKOVANJA NACIONALNE JEZIKOVNE POLITIKE

Pri oblikovanju jezikovne politike na šoli je potrebno poznati in videti širšo sliko jezikovno-političnih tokov tako v evropskem oz. globalnem prostoru kot na nacionalnem nivoju. Vsaka vzgojno-izobraževalna institucija je tudi vedno bolj vpeta v svoj lokalni prostor, zato so potrebe, ki iz tega okolja izhajajo, prav tako kažipotne pri načrtovanju jezikovne ponudbe na šoli. Angleščina je lingua franca v mednarodnem prostoru, zato pa znanje vseh ostalih jezikov, t. i. neangleščin, vedno bolj postaja dodana vrednost. V pestrem naboru jezikov, katerih učenje omogočajo sprejeti učni načrti tako v osnovni kot v srednji šoli, se je vodstvu šole vedno težje odločiti za tiste, ki bi jim na šoli dali prednost. Pri načrtovanju so nam lahko v pomoč raziskave in dokumenti, ki nastajajo tako v okviru Evropske komisije kot Sveta Evrope in OECD-ja, ob tem pa ne smemo pozabiti na nekaj zelo uspešnih slovenskih projektov, ki so dali za slovenski prostor specifične rešitve.

mag. **Gregor Mohorčič**, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

E-UČBENIKI

Vloga in pomen IKT v svetu raste. Zavedanje o njenem pomenu ima vse večjo vlogo in vrednost tudi v šolskem prostoru. Pomen tehnologije vpliva tudi na učni proces. Vsi šolski sistemi se ukvarjajo in preverjajo, kako na najbolj učinkovit način umestiti IKT v pedagoški proces. Tako z vidika poučevanja kot z vidika učenja. V ospredje prihajajo didaktični pristopi, ki izkoriščajo potencial tehnologije, ne posvečajo pa tolikšne pozornosti tehnologiji. Na tem področju je zagotovo potrebno misliti vsaj na tri segmente: izobraževanje in spopolnjevanje vzgojiteljev, učiteljev in ravnateljev, kreirati ustrezno e-učno okolje za sodelovanje ter ponuditi učiteljem ustrezna e-učna gradiva in e-učbenike. S prvim in drugim segmentom se intenzivno ukvarja projekt E-šolstvo, kjer si vzgojitelji, učitelji in ravnatelji na sistematičen način pridobivajo digitalno kompetenco. Prav tako je bilo področje e-gradiv v preteklosti deležno razvoja skozi več razpisov ministrstva, poudarek pa ni bil na razvoju e-učbenikov. V prispevku bo predstavljen osnovni koncept e-učbenika, prednosti in slabosti ter možnosti njihove uporabe s strani učenca, dijaka in učitelja. Vse neodvisno od platforme, z izkoriščanjem potenciala, ki jih tak medij predstavlja (zvok, slika, interaktivnost ...). Predstavljeni bodo tudi prvi osnutki e-učbenikov, ki bodo posredovani v proceduro potrjevanja na strokovni svet.

Mojca Šircelj

FINANČNA PISMENOST MLADIH V DRUŽBI SPREMEMB

Spreminjajoče ekonomske, demografske, tehnološke in druge razmere v Evropi in svetu vodijo v prenos odgovornosti na področju finančnih aktivnosti in varnosti potrošnikov (tudi mladih) iz države in institucij na posameznika. Ob tem se spreminjajo tudi navade, zahteve, pričakovanja, vedenja posameznika ter oblike tveganj, ki so jim izpostavljeni, predvsem mladi, ki vstopajo na področje finančnih aktivnosti ter ostali. Ustrezen sistem finančnega opismenjevanja spodbuja družbeno odgovorno obnašanje, odločitve, sodelovanje, večjo mobilnost, dvig etike in morale ter pomembno znižuje ravni tveganj na področju finančnih aktivnosti posameznika (predvsem mladih). Finančna pismenost je svetovno priznana kot pomemben element gospodarske in finančne stabilnosti ter razvoja. Številne mednarodne študije dokazujejo pozitivne povezave med vključenostjo posameznika v proces finančnega izobraževanja in ravno finančne pismenosti ter pozitivnimi spremembami vedenja. Dovolj zgodaj finančno opismenjeni posamezniki pozitivno prispevajo tudi k učinkovitemu delovanju finančnega sistema. Zato je zelo pomembno, da imajo vzgojitelji in učitelji v vrtcih, v osnovnih in srednjih šolah ter pri izobraževanju odraslih na razpolago vire, s katerimi lahko vključujejo finančno vzgojo v učni proces. Predavanje zaokroža pomen finančne pismenosti mladih ter odraslih z vidika koristi za posameznika, družbo in gospodarstvo ter opozarja na aktualne pasti in tveganja.

DELAVNICE

dr. **Stanka Preskar**, dr. **Nataša Potočnik**, mag. **Vera Bevc**, **Alica Prinčič Rohler**, Zavod RS za šolstvo

RAVNATELJEVA VLOGA PRI RAZVIJANJU BRALNE PISMENOSTI

Pomen pedagoškega vodenja je ena izmed ponavljajočih tem v raziskavah in literaturi s področja pismenosti. Ravnatelj kot pedagoški vodja ima direktni vpliv na proces učenja in poučevanja. Če pri načrtu za razvoj pismenosti dijakov na šoli zavzame aktivno vlogo, imajo dijaki boljše možnosti za napredovanje in doseganje boljših rezultatov. Za to vlogo pa sta potrebni pripravljenost biti vodja, ki spodbuja razvoj pismenosti, in predanost nalogi. Ko ravnatelj sprejme izziv tovrstnega pedagoškega vodenja, mora objektivno ugotoviti, katere spretnosti, vedenja in specialna znanja ima sam in jih lahko ponudi, ter katera znanja in spretnosti mora še pridobiti. Pogosto se zgodi, da se pomanjkanja določenega znanja in spretnosti zave šele v procesu spodbujanja razvoja pismenosti na šoli.

Ravnatelji bodo v delavnici:

- ozaveščali, kako trenutno razumejo bralno pismenost;
- odgovorili na temeljna vprašanja na poti k izboljšanju lastnega razumevanja bralne pismenosti;
- pridobili interes oz. motivacijo ter orodja za spodbujanje diskusije o bralni pismenosti v kolektivu.

Namen delavnice

- ozaveščati, kako trenutno razumemo bralno pismenost
- odgovoriti na temeljna vprašanja na poti k izboljšanju lastnega razumevanja bralne pismenosti
- pridobiti interes/motivacijo ter orodja za spodbujanje diskusije o bralni pismenosti v kolektivu

Delavnica

- Samostojno delo:
 - v preglednici označite, ali zapisane trditve držijo oz. ne držijo
 - v preglednico zapišite, kako se zapisane trditve odražajo pri pouku
- Delo v skupini:
 - en par predstavi drugim v skupini, ostali komentirajo

Kdo je bralno pismen? Tisti, ki

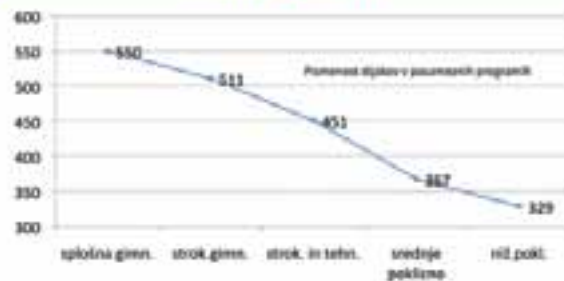

- je sposoben hitro brati z razumevanjem in fleksibilno pristopati k bralnemu gradivu (Pečjak 1999)
- aktivno uporablja jezik in višje miselne procese, da lahko usmerja in bogati lastno usodo (prim. Duffy in Roehler 1993, v Pečjak 1999)
- je sposoben „... razumeti in uporabiti tiste pisne jezikovne oblike, ki jih zahteva delovanje v družbi in/ali so pomembne za posameznika“ (IEA – Mednarodno združenje za evalvacijo, v Pečjak 1999, str. 57)

PISA – Program mednarodne primerjave dosežkov 2009

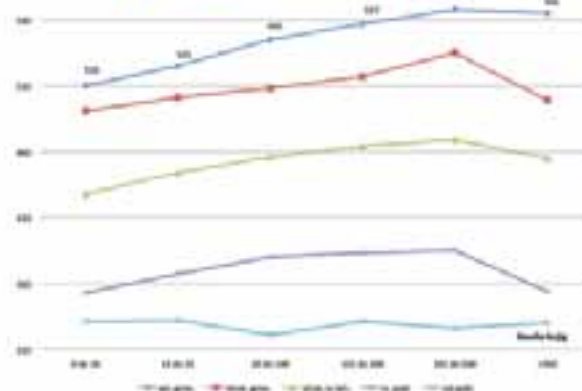
- bralna pismenost 2/3 nalog
- matematična pismenost 1/6 nalog
- naravoslovna pismenost 1/6 nalog
- populacija 15-letnikov v izobraž. sistemu
 - vse srednje šole in gimnazije v SLO, 333 izobraževalnih programov
 - 7764 dijakov ter 46 učencev OŠ

Bralna pismenost dijakov v različnih programih

Vir: Pisa 2009

Število knjig in bralna pismenost po programih

Vir: Pisa 2009

Razlike med spoloma, dečki 456 t : deklince 511

	Število bralnih besedil		Število bralnih besedil in sklopi (Skupaj 6-20 B. besedil)	
	% učencev	% učencev	% učencev	% učencev
Število bralnih besedil	95 %	95 %	9 %	7 %
Število in vrsta besedil	77 %	82 %	4 %	10 %
Prepoznavanje in razumevanje besedil	71 %	80 %	2 %	8 %
Razumevanje s... in ustrezno besedilo	81 %	88 %	2 %	8 %
Ustrezno besedilo	77 %	88 %	0 %	8 %
Navedeno besedilo	80 %	88 %	1 %	2 %

Vir: Pisa 2009

Primer naloge 2012 – SI.O: vsebina pravega tedna

Vprašanja za razmislek – kaj naj ravnatelj z vidikabralne pismenosti opazi/ smiselja pri poslu kateresga koli predmeta?

- + Kaj je namen vprašanja/naloge?
- + Katerebralne strategije so potrebne za uspešno rešitev naloge (kaj je treba prebrati, v katerem vrstnem redu, na kaj je treba biti pozoren ...)?
- + Katere miselne procese zahteva naloga (ali je potrebno brati v besedilu samo poskus in ga prebrati ali je treba povezati več podatkov ali se je treba do podatkov spredeti in jih ovrednotiti, iz njih izpeljati sklep ...)?
- + Katere jezikovne zmožnosti zahteva naloga (kaj je treba zaznati, razumeti, povezati ... na ravni jezikovne oblikovanosti besedila in naloge)?
- + Pri katerem predmetu/predmetih dijaki pridobivajo in razvijajo zmožnosti (npr. branje v sklopih, razumevanje besed, razumevanje vzrokov in posledic, sklepanje na osnovi podatkov, utemeljevanje in zapis smiselne in jezikovno pravilnega odgovora ...)?

Primer naloge PISA 2012 – MAT – ODRAŠČANJE

Vprašanja za razmislek:

1. Kaj je namen vprašanja/naloge (drugačnost/posebnost naloge ...)?
2. Kaj je potrebno prebrati z grafa oz. besedila v posameznem vprašanju za njegovo uspešno reševanje?
3. S katero vsebino in situacijo je vprašanje povezano?
4. Kateri matematični procesi so potrebni za uspešno rešitev posameznega vprašanja in v kateri taksonomski raven je vsako od treh vprašanj vključeno (razred reprodukcije, razred povezovanja in razred reflektiranja)?
5. Za vsako vprašanje lahko opišemo **MATEMATIZACIJO PROBLEMA** (realni okoliščina je znana, prepoznamo matematiko, prepoznamo matematični problem, reševanje matematičnega problema in prenos rešitve v realni problem).

Zaključki PISE

... večji poudarek sistematičnemu razvoju **kritičnega branja učencev**

večja odprtost bralnega kurikula (učitelja) pri delu z besedili:

- dopuščanje možnosti **izbiere besedil** za branje
- dopuščanje **različnih bralnih nalog**
- dopuščanje **različnih interpretacij besedil** in soočanje različnih interpretacij v vrstniški skupini z argumentiranjem ...

... Izbirnost povečuje tudi motivacijo fantov za branje

Vir: A. Poljan, PISA 2006 z vidika strokovnih učencev, <http://www.pis.si/izdatniskomateriali/Pispa06.asp?iso=15>

Bralna zavzetost (interes + strategije) = dosežek

- vzpodbujati interes za branje (še zlasti pri fantih – situacijski)
- poznavanje strategij – predpogoj za njihovo uporabo (pojasniti smisel posameznih strategij)
- uporaba metakognitivnih/kontrolnih strategij (načrtovanja, spremljanja, vrednotenje dosežka in procesa)
- uporaba strategij pomnjenja (pri manj uspešnih)

Vir: S. Poljak, PISA 2006 z vidika znanstvenih ugotov. <http://www.pisa.uibh.uni-leipzig.de/Projekt.aspx?sr=18>

Vprašanja za diskusijo

- Ali so učitelji v naši šoli pri pouku že uporabili objavljene naloge PISE?
- Kaj o pouku pismenosti na naši šoli razkrivajo ocene dijakov? Kako te podatke uporabimo za načrtovanje izboljšanja svojega dela?
- Ali naše dijake s težavami in primanjkljaji poučujejo najučinkovitejši učitelji?

Ravnateli in pedagoško vodenje za razvoj BP

- podpora procesom, ki spreminjajo razumevanje znanja, učenja in poučevanja (strokovno vodenje šole/vrtca kot učeče se skupnosti; izmenjava idej, trajna in kritična komunikacija, kvalitetne povratne informacije, medsebojna pomoč, usposabljanje učiteljev)
- opredelitev „zmogljivosti“ šole/vrtca za napredek v razvoju BP (trenutno stanje BP na šoli, razvojni načrt)
- organizacija pogojev za izvajanje procesov (FP)
- spremljanje in vrednotenje izvedenih procesov
- neposredni nadzor izvedenih procesov

LESTVICA ZA SPREMLJANJE POUKA

Ponovni pregled začetnih trditev

- Preverite trditve v preglednici.
- Bi kaj spremenili? Zakaj da/ne?
- Kako ob koncu razumete svojo vlogo kot promotorja bralne pismenosti v šoli?

Povzeto po gradivi: zras.si, srednje šolstvo, bralna pismenost (spodaj)

Hvala za pozornost!

LITERATURA IN VIRI:

- Ingelmo, D. (2007). Vuka leta, sedilna leta: razumeti možnost sistematskega učenja. Ljubljana: Prilazni igelni center.
- Molins, F. (2012). Gradivo za 100. strokovno predanje ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva.
- Štrasser, M. (2012). Gradivo za regionalni posvet o bralni pismenosti v Mestici.
- Spletna učilnica Bralna pismenost (Mjurč: hg)
- I. Bečjak: tKP2 in šol
- B. Marencič Poljančič: Vini pogovor in aktivni pouk.
- S. Pečjak: Kako do boljšega branja. Ljubljana 1993.
- S. Pečjak: Ravni razumevanja in strategije branja. Trzin 1995.
- S. Pečjak, A.Graščan: Bralne učne strategije. 2005, 2012.
- Anac Laskovec, D., (2012), Bralna pismenost, gradivo za delavnice vspešnih nalog iz PSE 2009 in rešitev nalog in določki slovenskih dijakov, povzeto po PI 2012, 2012.

KAKO RAZUMEMO BRALNO PISMENOST NA NAŠI ŠOLI?

V preglednici označite, ali trditve držijo ali ne in kako se to odraža pri pouku.

Trditve	Drži/ ne drži	Učinek na pouk (Kako se to odraža pri pouku?)
Obseg besedišča vpliva na bralno razumevanje.		
Tekočnost branja vpliva na bralno razumevanje.		
Interes za branje vpliva na bralne dosežke.		
Bralna pismenost se načrtno razvija pri pouku slovenščine in tujih jezikov.		
Razumevanje pri branju je potrebno razvijati načrtno in vodeno.		
Slabi bralci ne uporabljajo bralnih strategij.		
Računalniški programi so dragoceno orodje za razvoj bralne pismenosti.		
Vse pedagoške prakse so podprte z relevantnimi raziskavami.		

Avtorica dr. **Nataša Potočnik**

Katja Pavlič Škerjanc, mag. Liljana Kač, Neva Šečerov, Zavod RS za šolstvo

TUJEJEZIČNO IZOBRAŽEVANJE V SREDNJEM ŠOLSTVU

V delavnici bodo pedagoški svetovalci z Zavoda RS za šolstvo najprej predstavili prerez stanja na področju tujejezikovnega izobraževanja na srednjih poklicnih, strokovnih in tehniških šolah ter gimnazijah. Ravnatelji se bodo seznanili z novostmi, ki jih v srednje šole prinašajo sistemski dokumenti (katalogi znanja, učni načrti), razvojni projekti in trendi na področju jezikovnega izobraževanja.

UČNE TEŽAVE V SREDNJI ŠOLI

Ker ima izobraževalna neuspešnost daljnosežne posledice za kakovost življenja posameznika in za funkcioniranje širše družbe, mora biti iskanje učinkovitih strategij za zmanjševanje izobraževalne neuspešnosti in spodbujanje uspešnosti prednostna naloga vsake družbe. Predavateljice želimo udeležencem predstaviti problem vzgoje in izobraževanja raznolike populacije dijakov z učnimi težavami v srednjih šolah ter možne spremembe, ki jih lahko dosežemo z zgodnjim prepoznavanjem in odkrivanjem dijakov z učnimi težavami, soustvarjanjem rešitev z vsemi udeleženci v vzgojno-izobraževalnem procesu ter učinkovitejšimi oblikami pomoči in podpore dijakom.

dr. **Marija Kavkler**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

UČNE TEŽAVE DIJAKOV: OPREDELITEV, NAČELA IN PRIPOROČILA

Posledice izobraževalne neuspešnosti so kompleksne in dolgoročne za posameznika in družbo, ker pomembno vplivajo na posameznikove zaposlitvene možnosti, socialno vključenost in zdravje – posebno duševno zdravje – ter povečujejo revščino v družbi. Populacija dijakov z učnimi težavami je zaradi specifičnih značilnosti in potreb zelo raznolika. Poznavanje značilnosti podskupin dijakov z učnimi težavami, upoštevanje njihovih posebnih potreb ter izvajanje potrebnih prilagoditev v procesu poučevanja in učenja je pogoj za optimalni razvoj njihovih potencialov. Dobro poučevalno prakso za vse dijake in še posebno dijake z učnimi težavami bomo dosegli z uresničevanjem inkluzivnih načel in priporočil.

dr. **Gabi Čačinovič Vogrinčič**, Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani

GLAS DIJAKA V PROCESU SOUSTVARJANJA UČENJA V DELOVNEM ODNOSU

Šola bi vsakemu otroku in mlademu človeku morala zagotoviti uspešno edinstveno opremo za življenje. Potrebujemo šole, ki gradijo na viziji, da je lahko vsak dijak uspešen v šoli, v šoli, ki je od vseh. V srednji šoli je ključno vprašanje udeležенost dijakov. Nova naloga, ki jo moramo odrasli v šoli znati opraviti, je, da ustvarimo prostor za to, da se v zahtevnih soustvarjenih procesih učenja in učne pomoči v šoli sliši in upošteva glas dijakov, ki tako resnično prevzame soodgovornost za uspeh. Raziskali bomo možnosti, ki nam jih daje delo v delovnem odnosu, kjer za vsakega dijakov izvirni delovni projekt pomoči soustvarja dijak, strokovnjak iz izkušenj, ki se mu pridruži učitelj kot njegov spoštljiv in odgovoren zaveznik.

dr. **Lidija Magajna**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani in Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana

DIJAKI Z UČNIMI TEŽAVAMI: PROBLEMI PREPOZNAVANJA IN ODKRIVANJA

Obravnavane bodo specifične značilnosti in problemi prepoznavanja in odkrivanja splošnih in specifičnih težav pri mladostnikih. Prehod na srednješolsko izobraževanje spremljajo povečane zahteve na učnem, kognitivnem in socialno-emocionalnem področju, ki predstavljajo pomemben izziv tudi za dijake brez specifičnih primanjkljajev. Za ustrezno in pravočasno prepoznavanje in podporo v srednji šoli je potrebno poznati razvojni potek posameznih vrst težav in motenj učenja, posebne vzgojno-izobraževalne potrebe, ki izhajajo iz povečanih zahtev na učnem in socialno-čustvenem področju ter kompenzatorne strategije.

dr. **Milena Košak Babuder**, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

METODE IN STRATEGIJE UČENJA PRI DIJAKIH Z UČNIMI TEŽAVAMI

Posledice izobraževalne neuspešnosti so kompleksne in dolgoročne za posameznika in družbo, ker pomembno vplivajo na posameznikove zaposlitvene možnosti, socialno vključenost in zdravje – posebno duševno zdravje – ter povečujejo revščino v družbi. Populacija dijakov z učnimi težavami je zaradi specifičnih značilnosti in potreb zelo raznolika. Poznavanje značilnosti podskupin dijakov z učnimi težavami, upoštevanje njihovih posebnih potreb ter izvajanje potrebnih prilagoditev v procesu poučevanja in učenja je pogoj za optimalni razvoj njihovih potencialov. Dobro poučevalno prakso za vse dijake in še posebno dijake z učnimi težavami bomo dosegli z uresničevanjem inkluzivnih načel in priporočil.

DELAVNICE URADA RS ZA MLADINO

Tadej Beočanin, Mladinski svet Ajdovščina

DRŽAVLJANSKA VZGOJA – ŠOLA IN MLADOSTNIK POSTANETA POMEMBNA AKTERJA V SVOJI LOKALNI SKUPNOSTI

Delavnica bo prikazala priložnosti šolskih komplementarnih programov državljanske vzgoje, ki jih izvajajo mladinske organizacije in so na voljo šolam ter povezala priložnosti enih in drugih za celovitejši razvoj mladih v aktivne državljane, za razvoj šole kot aktivnega člana lokalne skupnosti in pokazala na primere uspešnejšega razvoja lokalne skupnosti s pomočjo takšne šole.

Samo izvajanje vsebin v okviru predmeta državljanska vzgoja še ni dovolj, da bi mladi razvili kompetence aktivnega državljanstva, kaj šele, da bi začutili odgovornost do družbe kot celote. Zato je vzgoja za aktivno državljanstvo proces, v katerem morajo sodelovati šole in organizacije civilne družbe.

Alenka Blazinšek, Zavod Nefiks, Ivo Štajdohar, Zveza tabornikov Slovenije

RAZVOJ KOMPETENC IN KARIERNA ORIENTACIJA SKOZI MLADINSKO DELO

Na delavnici bomo prikazali, kako lahko mladinsko delo mladim pomaga poiskati njihov poklic in karierno orientacijo ter kako lahko pri tem smiselno dopolnjuje šolo. Srednja šola je namreč čas intenzivnega odkrivanja in razvoja potencialov, ki pa morajo biti primerno spodbujeni. Na nekaj praktičnih primerih bomo prikazali, kako lahko mladinsko delo pomaga šoli pri tem. Ob enem pa bomo izpostavili tudi pomen socialnega kapitala, ki ga mladi začno razvijati že v času šolanja.

dr. Andrej Fištravec, Dragica Marinič, Evropski kulturni in tehnološki center Maribor,
Karmen Kukovič, Mladinski center Dravinjske doline

SODELOVANJE ŠOL IN MLADINSKIH ORGANIZACIJ: PRIMERI DOBRIH PRAKS DOMA IN V TUJINI

Predstavili bomo "outdoor learning", kako mladim približati znanost in kako spodbujati medkulturni dialog. Analizirali bomo domače primere in primere iz tujine in poiskali možnosti, kako te aktivnosti popestrijo šolsko delo, mladim pa šolo s pestro ponudbo še bolj približajo.

Matej Cepin, Socialna akademija, Tea Jarc, Mladinski svet Slovenije

SODELOVANJE ŠOL IN MLADINSKIH ORGANIZACIJ: SKUPEN ODGOVOR NA IZZIVE MLADIH

Na delavnici bomo izhajali iz izzivov, s katerimi se v današnjih časih srečujejo mladi. Ogledali si bomo, kako na te izzive odgovarjata šolski sistem in mladinsko delo ter iskali možne sinergične učinke.

dr. **Robi Kroflič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. **Barbara Kelbl**, Kinodvor,
Nada Požar Matijašič in mag. **Nataša Bucik**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport,
Vlado Pirc, Zavod RS za šolstvo

VKLJUČEVANJE KULTURE V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM PROCESU

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Robi Kroflič
Pomen kulture in umetnosti v vzgoji in
izobraževanju

»Osebnostno mislim, da je čar umetnosti v tem, da nikoli ne vemo, kaj bo doseglo kakšen učinek, in še manj, kako bo delovalo v kasnejšem času.« (Čander, M. (2012) Naloge umetnosti spet postajajo substančne, str. 8–9)

Vloga umetnosti v vzgoji in izobraževanju

- Antika: ena ključnih človeških dobrin (uživanje v lepem) in „orodje“ za globlje spoznavanje upodobljene realnosti (Aristotel)
- Srednji vek: vizualizacija svetopisemskih sporočil za nepismene vernike
- Renesansa: kritična refleksija družbene stvarnosti (Bosch)
- Romantika: medij sporočanja temeljnih resnic obstoječe kulturne tradicije (pedagogizacija umetnosti)
- Prelom 19. in 20. stoletja: zapolnitev prostega časa (pragmatizem: Spencer) in postopen umik umetnosti iz osrednjega dela(pred)šolskih kurikulumov na „obrobje“

- Druga polovica 20. stoletja: postopna ponovna afirmacija umetnosti v vzgoji in izobraževanju, a bolj v teoriji kot v praksi (postmodernizem)

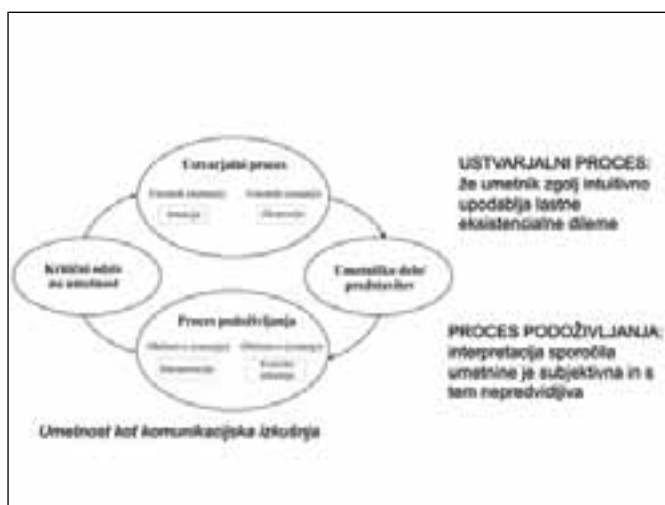
Vse naštet vloga umetnosti so še danes aktualne, pridružujejo pa se jim nove utemeljitve pomena umetniške izkušnje za razvoj človeka in človečnosti.

Prednosti umetnosti kot medija vzgoje in izobraževanja

- Umetnina angažira celoten spekter človekovih senzornih, intelektualnih, emocionalnih in motivacijskih plasti osebnosti.
- Kot taka omogoča osebno, angažiran, izkustven stik z upodobljeno vsebino in s tem krepitev številnih, za prosocialnost in moralo pomembnih osebnostnih lastnosti in dimenzij:
 - zmožnosti uživanja v lepem
 - mimetičnega upodabljanja kot ustvarjalne rabe alternativnih jezikov
 - zavedanje pomena zgodbe/naracije, ki je tudi osnovna struktura naše identitete

- umetniške imaginacije
- občutljivosti za upodobljeno tematiko (ko v na prvi pogled nezanimivem in pomensko praznem dogodku prepoznamo duhovno polnost pomenov)
- premagovanje strahov in stereotipov (ko nas soočenje z drugačnostjo upodobljene osebe prisili v razmislek o lastnih skritih (drugačnih) plasteh doživljanja)
- katarzo
- umetnost kot „orodje“ razvoja različnih inteligentnosti (Gardnerjeva teorija mnogoterih inteligentnosti)
- umetnost kot „orodje“ spodbujanja kreativnosti (Robinson)
- notranja vrednost ukvarjanja z umetnostjo za umetnika in odjemalca umetnine (RAND študija 2004):

- umetnost kot eden najprimernejših medijev za razvoj identitete, sebstva in moralne samopodobe otroka/mladostnika (Krofič – oblikovanje celovitega induktivnega vzgojnega pristopa)

»Vživetje v umetniško kreirano osebo oziroma dogodek, sočutje z njeno usodo, ukinjanje ego fantazij o samemu sebi kot središču sveta, refleksija dogodkov, ki se meni samemu morda nikoli ne bodo zgodili, zmožnost ustvarjanja vizij o možnih svetovih, ki ukinjajo izvorno sebičnost in nepravilnost, so komponente imaginacije in hkrati kapacitete, ki poglobljajo posameznikovo etično zavest.«

(Krofič (2007). Vzgojna vrednost estetske izkušnje)

Ovire in nevarnosti vzgoje preko umetniškega doživetja

- Ker učinek srečanja z umetnino ni predvidljiv, se bojimo neideološke, odprte razprave o možnih pomenih umetniškega sporočila.
- Ker vztrajamo na podobi otroka/mladostnika kot bitja potreb in kot nezmožnega kompetentnega ustvarjanja ali interpretacije umetnine:
 - posegamo v vrtcih in šolah po modelu vzgoje in izobraževanja za bodoče kompetentno ukvarjanje z umetnostjo
 - pomen umetnosti razlagamo direktivno in ne dopuščamo/spodbujamo otrokovega/mladostnikovega samostojnega iskanja možnih pomenov

Kdo in na kakšen način naj posreduje umetniško izkušnjo otrokom/mladostnikom?

- **Vzgoja in izobraževanje o umetnosti:** za posredovanje vednosti o umetnosti in za razvijanje veščin umetniškega ustvarjanja usposobljeni pedagogi (likovni in glasbeni pedagogi, učitelji zgodovine umetnosti, učitelji materinščine in tujih jezikov).
- **Vzgoja in izobraževanje preko umetnosti:** za spodbujanje umetniškega doživljanja so mnogo pomembnejši stiki z „živo umetnostjo“, posredovani preko posameznih umetnikov in kulturnih institucij (gledališča, galerije, kino, koncertne agencije, muzeji itn.); tudi ta model zahteva znanja o primernih načinih spodbujanja umetniškega doživljanja in kritične refleksije umetniškega sporočila.

Umestitev umetnosti v (pred)šolski kurikulum

- *Posebno področje dejavnosti oziroma šolski predmet*
 - omogoča sistematično posredovanje informacij o umetnosti, delno tudi razvijanje veščin rabe umetniških jezikov
 - zaradi prostorskih in časovnih omejitev ni primerno za spodbujanje doživljanja in refleksije umetniških dogodkov
- *Povezovanje umetnosti z drugimi šolskimi vsebinami v obliki projektnega dela*
 - omogoča daljše časovne sekvence, potrebne za bolj poglobljeno doživljanje, ustvarjanje in razumevanje
 - težje je podvrženo objektivnim kriterijem vrednotenja/ocenjevanja

- *Ponudba obšolskih dejavnosti*
 - omogoča občasen stik z umetnino
 - ne spodbuja dovolj stika z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami po posameznih predmetnih področjih
- *Program poglobljenega učenja (predlog kurikularne inovacije K. Egan)*
 - Učenec si na začetku šolskega leta izbere temo, ki ga zanima in o kateri bo razvil „ekspertno znanje (in veščine)“.
 - Šola mu določi enega ali več učiteljev, ki mentorirajo njegovo samostojno raziskovanje izbrane teme.
 - Mentorji spodbujajo učenca, da temo obravnava s čim več vidikov in s pomočjo različnih medijev sporočil (kombinacija strokovno-predmetnega in umetniškega pristopa).

- Učenčevo delo se ovrednoti s pomočjo ocenjevanja mape izdelkov (portfolio).
- S tem pristopom realiziramo tri pomembne cilje:
 - učenec pridobi ekspertno znanje na enem področju
 - učenec pridobi veščine samostojnega, poglobljenega učenja
 - poveča se motivacija za učenje

VIR: Egan, K. (2010). *Learning in Depth (A Simple Innovation That Can Transform Schooling)*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Nekaj primerov dobrih praks

- projekt *Kulturno žlahtenje najmlajših* (vodilna institucija Vrtec Vodmat, Ljubljana) – 2009–2011
- projekt *Igraj se z mano* (sodelovanje Vrtca Vodmat, OŠPP ZU Janeza Levca, SPSS Bežigrad in Društva za kulturo inkluzije) – 2011
- obogatitvene projektne dejavnosti z vzgojno tematiko v TŠS Nova Gorica – del projekta *Reševanje vzgojnih vprašanj in kršitev šolskega reda v srednjih poklicnih in strokovnih šolah* (Center RS za poklicno izobraževanje)
- VIRI: spletne strani Vrtca Vodmat in CPI

Kinodvor – filmska vzgoja in program za otroke in mlade Kinobalon

Aktivni ogled filma

- izbira filma
- priprava na film
- ogled filma
- dejavnosti po ogledu

Kinodvor Kinobalon

Priprava na ogled filma

- izbor sodobnih filmov in filmskih klasik
- priporočena starost
- teme za pogovor
- umestitev v predmetnik
- priporočene dodatne dejavnosti
- posebni programi

- ogled v drugih kinematografih **Art**
kino mreža Slovenije

Kinodvor **Kinobalona**
Kino mreža Slovenije

Pedagoška gradiva

- podatki o filmu
- podrobnejša vsebina
- zanimivosti o nastanku in o ustvarjalcih

- vsebine, ki jih film izpostavlja
- izhodišča za pogovor

- predlogi za dodatne dejavnosti
- napotila za nadaljnje branje

Kinodvor **Kinobalona**
Kino mreža Slovenije

Pogovori in dodatne dejavnosti po ogledu

- sodelavci Kinobalona
- zunanji strokovnjaki
- avtorji – živ stik z ustvarjatelji

Kinodvor. Kinohub

Gradivo za udeležence

KULTURA SE PREDSTAVI

Skrb za razvoj načrtne in kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje je ena od prioritet na področju vzgoje, izobraževanja ter kulture, saj strokovnjaki po svetu in pri nas prepoznavamo, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj. Otrokom in mladim je treba omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti in različnih načinov izražanja in komuniciranja (z besedami, gibi, slikami, glasbo ...). Skladno z Nacionalnim programom za kulturo si na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo ter kulturnimi ustanovami iz vse Slovenije prizadevamo z različnimi ukrepi povečati dostopnost kulture otrokom in mladim ter spodbuditi njihovo lastno ustvarjalnost in udejstvovanje na področju kulture. S tem postavljamo temelje za ustvarjalno in produktivno družbo.

VABILO NA KULTURNI BAZAR 2013

Organizatorji prireditve, MIZKŠ, ZRSŠ ter izvršni producent Cankarjev dom v Ljubljani, vabimo strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov **12. marca 2013** v Cankarjev dom v Ljubljani na Kulturni bazar 2013.

Kulturni bazar bo kot doslej organiziran kot enodnevno brezplačno strokovno usposabljanje za vse, ki se v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ukvarjajo s kulturno-umetnostno vzgojo otrok, učencev in dijakov (udeleženci prejmejo potrdilo o udeležbi), zato predlagamo, da ga vključite v svoje letne delovne načrte za šolsko leto 2012/2013.

Enodnevna prireditev široko odpre vrata Cankarjevega doma – na razstavnih prostorih v dveh predverjih predstavlja svojo bogato ponudbo **več kot 200 kulturnih ustanov**, pri izvedbi dogodka sodeluje **več kot 400 kulturnih delavcev**. V predavalnicah in dvoranah se v enem dnevu zvrsti **več kot 50 kulturno-vzgojnih dogodkov**: strokovna predavanja, delavnice in razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstav ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin.

Program prireditve bo objavljen v začetku januarja 2013 na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Od leta 2011 naprej vabimo v popoldanskem času na ogled razstavnih prostorov in prireditev tudi širšo javnost – vse, ki jih kultura zanima, zlasti pa otroke in mlade ter njihove starše in stare starše.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

WWW.KULTURNIBAZAR.SI

KULTURNI BAZAR
2013

KULTURA SE PREDSTAVI

VABLJENI V CANKARJEV DOM 12. MARCA 2013! © cankarjev dom

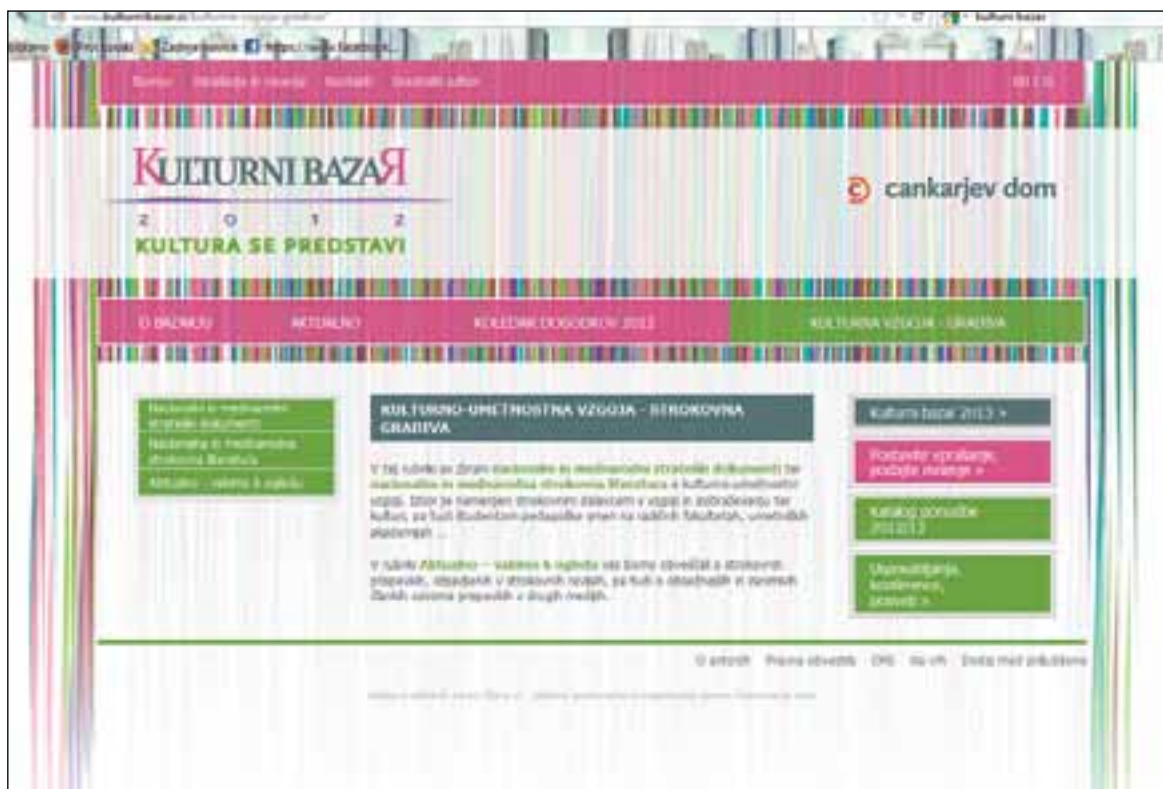

KATALOG PONUDBE KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE ZA ŠOLSKO LETO 2012/2013

Tudi letos smo pripravili *Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2012/2013*, ki so ga prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji, v e-obliki pa je dostopen na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Katalog je odličen pripomoček za načrtovanje kulturno-umetnostnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj na enem mestu predstavlja osnovno ponudbo kakovostnih ponudnikov iz vse Slovenije. Je tudi informator za vse, ki želijo spodbujati ustvarjalnost otrok in mladih skozi inovativne kulturno-vzgojne projekte.

www.kulturnibazar.si

Uveljavitev Kulturnega bazarja kot osrednje nacionalne predstavitve kulture v strokovni in širši javnosti nas je spodbudila k pripravi posebne spletne strani www.kulturnibazar.si. Namenjena je zlasti strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti. S svojimi vsebinami in nasveti bo olajšala načrtovanje kulturnih dejavnosti v vrtcih in šolah, saj vse leto sproti seznanja z novostmi na področju kulturne vzgoje na **regionalni** in **nacionalni ravni**. Spletna stran je lahko koristen vodnik za otroke, mlade in njihove starše ter vse, ki jih kultura zanima in iščejo zamisli za kakovostno ter ustvarjalno preživljanje prostega časa.

V rubriki **Koledar kulturnih dogodkov** najdete obvestila o pomembnejših nacionalnih novostih na področju kulturno-umetnostne vzgoje. V rubriki **Kulturna vzgoja – gradiva** so zbrani **nacionalni in mednarodni strateški dokumenti** ter **nacionalna in mednarodna strokovna literatura** o kulturno-umetnostni vzgoji. V rubriki **Aktualno – vabimo k ogledu** obveščamo o strokovnih prispevkih, objavljenih v strokovnih revijah, pa tudi o obsežnejših in zanimivih člankih oziroma prispevkih v drugih medijih.

KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol

Pri Založbi Zavoda RS za šolstvo je izšel priročnik **Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**. Priročnik, v katerem so objavljene **nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju**, predstavlja temeljna izhodišča za izvajanje kulturno-umetnostne vzgoje po vsej vertikali od vrtcev do srednjih šol. Pripravljavci (predstavniki Zavoda RS za šolstvo, šolskega in kulturnega ministrstva, fakultet, kulturnih ustanov ter vzgojno-izobraževalnih zavodov – od vrtcev do srednjih šol) so pri snovanju upoštevali, da spodbudne kulturne izkušnje prispevajo k celostnemu razvoju mladih. Priročnik je namenjen strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi in tudi vsem tistim, ki se zavedajo pomena načrtnega razvoja kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje.

V priročniku je po poglavjih predstavljenih osem področij umetnosti: **bralna kultura, filmska, glasbena, gledališka umetnost, intermedijske umetnosti, kulturna dediščina, likovna ter plesna umetnost**. Po posameznih poglavjih je predstavljeno vsako umetnostno področje, izpostavljene so možne **partnerske povezave s kulturnimi ustanovami**, dodan je izbor literature in spletne povezave. Predstavljeni so nekateri **primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**, ki pokažejo,

kako je mogoče na različne načine dosegati cilje in slediti načelom kulturno-umetnostne vzgoje. V posebnem poglavju **Mrežni primeri dobre prakse** pa so predstavljeni primeri, ki združujejo načrtno sodelovanje več vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov oziroma umetnikov ter tudi več področij umetnosti. Ti primeri še posebej izpostavljajo medpredmetno in medpodročno povezovanje ter kroskurikuralnost, ki je bistvo kulturno-umetnostne vzgoje.

Sočasno s tiskanim priročnikom je izšla tudi dopolnjena in nadgrajena spletna različica priročnika, ki je objavljena na spletni strani Kulturnega bazarja: www.kulturnibazar.si

in na spletni strani Zavoda RS za šolstvo: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja>.

V spletnem priročniku so razširjene predstavitve področij, dodani so primeri dobre prakse s spletnimi povezavami na VIZ in kulturne ustanove, slikovno gradivo in videi.

Priročnik je bil izdan s finančno podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport in so ga brezplačno prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji.

Želimo si, da bi priročnik čim bolj zaživel v praksi, zato na ZRSŠ v sodelovanju s kulturnimi ustanovami pripravljamo strokovna usposabljanja (seminarje, regionalne posvete), kjer predstavljamo različna umetnostna področja, poudarek dajemo zlasti področjem, ki so v šolskem prostoru deficitarna (film, ples, intermedijska umetnost ...). Informacije o ponudbi teh strokovnih usposabljanj so dosegljive na spletni strani ZRSŠ.

NACIONALNI PROJEKT »RASTEM S KNJIGO SŠ«

V šolskem letu 2012/2013 že tretjič poteka nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture **»Rastem s knjigo SŠ 2012 – izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu dijaku prvega letnika«**, ki ga izvajamo Javna agencija za knjigo RS, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Združenje splošnih knjižnic ob podpori Zavoda RS za šolstvo, Društva šolskih knjižničarjev Slovenije in Društva slovenskih pisateljev ter v sodelovanju s splošnimi knjižnicami, javnimi in zasebnimi srednjimi šolami ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in zamejskimi srednjimi šolami. Prispela poročila splošnih knjižnic in odzivi vseh vpletenih kažejo na uspešno izvedbo projekta tudi v tem letu.

Cilji nacionalnega projekta Rastem s knjigo SŠ so:

- spodbujanje dostopnosti kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja;
- promocija vrhunskih domačih ustvarjalcev mladinskega leposlovja;
- spodbujanje motivacije za branje pri šolarjih in njihovega obiskovanja splošnih knjižnic;
- motivacija založnikov k večjemu vključevanju sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja.

JAK vsako leto izbere mladinsko leposlovno delo slovenskih avtorjev, primerno za dijake prvih letnikov. Vsak dijak prvega letnika srednje šole prejme izbrano knjigo ob organiziranem letnem obisku najbližje splošne knjižnice. Knjige dobijo tudi dijaki šol v zamejstvu (Avstrija, Italija, Madžarska). Obisk knjižnice vključuje spoznavanje informacijsko-knjižničnih znanj, seznanjanje z najnovejšim mladinskim leposlovjem, predstavitev avtorjev in knjige.

Za letošnje šolsko leto (2012/2013) je izbrana knjiga pisateljice **Cvetke Bevc, DESETKA**, ki je izšla pri založbi Arsem (22.500 izvodov).

Več o projektu si lahko preberete na: http://jakrs.si/rastem_s_knjigo/.

Gradivo za udeležence

[illegible]

Gradivo za udeležence

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Gradivo za udeležence

[illegible]

Gradivo za udeležence

[illegible]

Gradivo za udeležence

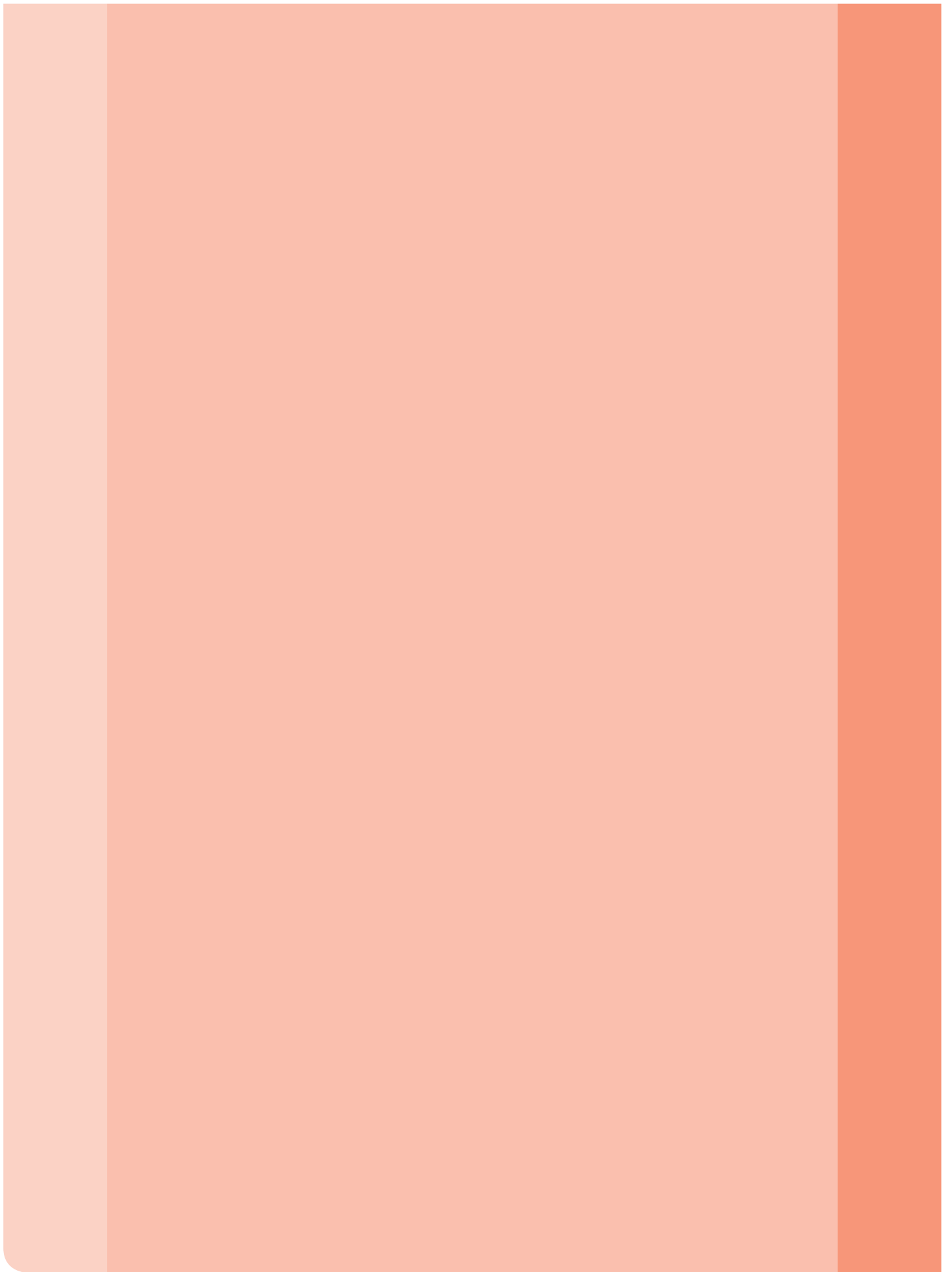
Gradivo za udeležence

XIX. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

XIX. strokovno srečanje

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV
SREDNJEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

26.-27. november 2012